

Update doorontwikkeling ROSA

Voor:	Architectuurraad Edustandaard
Van:	Brian Dommissie, namens Beheerteam ROSA
Datum	12 oktober 2023
Betreft	Update doorontwikkeling ROSA en bespreek-/beslispunten

Doel

- Vaststellen van de aanpassingen in de ROSA die een positief advies hebben gekregen in het QA-team
- Beoordelen wijzigingsvoorstel
- Kennisnemen van lopende acties en aanpassingen (concepten)
- Beoordelen werkvoorraadoverzicht en mogelijk bijstellen prioriteiten en planning en/of nieuwe epics laten opvoeren.

Aanpassingen in de ROSA

De grotere aanpassingen die in de ROSA zijn doorgevoerd sinds de laatste Architectuurraad (6-7-2023) zijn beschreven in de Release notes: [Release notes ROSA \(periode 06-07-2023 / 12-10-2023\)](https://rosa.wikixl.nl/index.php/Release_notes) (te vinden op: https://rosa.wikixl.nl/index.php/Release_notes).

De aanpassingen zijn behandeld in het QA-team van 26 september 2023.

Wijzigingsvoorstel: metamodelobject Gegevenssoorten wordt Informatieobjecten

Zie voor de inhoud en onderbouwing het document: *2023-09-28 Wijzigingsvoorstel gegevenssoorten in informatieobjecten*.

In het QA-team is aanvullend gesproken over de impact van deze wijziging. Geconstateerd is dat die impact er vooral is op de beschrijving in de teksten en de modellen in de ROSA. De plek en de functie in de modellen blijft hetzelfde, alleen de aanduiding en definitie veranderen, dit juist om verwarring te voorkomen. De impact blijft ook beperkt tot de ROSA zelf, want andere referentiearchitecturen bijvoorbeeld hebben deze keuze al gemaakt, daar sluiten we nu met de ROSA ook beter op aan. Bovendien zijn de bestaande URL's waar nog Gegevenssoorten in staat niet weg, die blijven op de achtergrond actief en verwijzen automatisch naar de nieuwe URL's, mochten er partijen zijn die in hun informatievoorziening deze als link hebben opgenomen.

Gevraagd besluit: Instemmen met het wijzigingsvoorstel

[Ketenprocesmodel Aanmelden en administreren onderwijsdeelname](#) (ROSA-Epic 009)

Het doel van ketenprocesmodellen is om een aantal ketenprocessen in samenhang te beschrijven. De keuze voor de uitwerking en de afbakening van een ketenprocesmodel is geen exacte wetenschap. De uitwerking is grotendeels vraaggestuurd, dus als er behoefte is om meer inzicht te krijgen. De afbakening is onder meer afhankelijk of er voor bepaalde samenhangende ketenprocessen ketendiensten of afsprakenstelsels zijn of

worden ontwikkeld, waarbij het voor de stakeholders duidelijk moet worden hoe die diensten en afspraken zich tot de in scope zijnde processen verhouden. Een ketenprocesmodel geeft inzicht in:

- hoe ketenprocessen zijn in detail opgebouwd (ketenprocesstappen),
- hoe ketenprocessen gerelateerd zijn met ketenprocessen die binnen en buiten het ketenprocesmodel vallen (in context),
- welke rollen betrokken zijn bij ketensamenwerkingen die een of meerdere ketenprocesstappen betreffen (ketensamenwerkingsmodel),
- welke informatieobjecten een rol spelen met name in het licht van ketensamenwerkingen en de daarin onderkende uitwisselingen,
- en op termijn toe te voegen: welke referentiecomponenten en afspraken van toepassing (kunnen) zijn.

De uitwerking van het ketenprocesmodel *Aanmelden en administreren onderwijsdeelname* (voorheen aangeduid met Deelnemen aan het onderwijs, een aanduiding die niet precies genoeg werd bevonden) is begin 2023 door het QA-team en de AR aangemerkt om met prioriteit uit te werken o.a. omdat deze context bij Npuls en bij de FORA in scope is en een overkoepelend ketenprocesmodel kan helpen om ontwikkelingen te relateren en te ordenen. De uitwerking heeft een aantal iteraties gekend totdat de nu voorliggende uitwerking is gerealiseerd. Het QA-team acht deze uitwerking voldoende volwassen om als referentie te dienen, met de kanttekening dat er nog verdere afstemming en verfijning met onder meer de sectorale referentiearchitecturen (in de adviesgroep Samenhang), met Studielink en met DUO (voor de aanpalende contexten Financiering van het onderwijs en Registratie van het onderwijs) zal plaatsvinden. NB met de SRA's en DUO is al eerder al wel afstemming geweest wat geleid heeft tot input voor het opstellen van dit model en het bijstellen van de eerste uitwerkingen.

Gevraagd besluit:

- **Vaststellen van het ketenprocesmodel Aanmelden en administreren onderwijsdeelname met de kanttekening die door het QA-team is gemaakt. (NB deze kanttekening wordt dan geplaatst in de grijze statusbalk in de wiki-pagina).**

Kiezen/prioriteren uitwerken van andere ketenprocesmodellen

Het doel van ketenprocesmodellen is om een aantal ketenprocessen in samenhang te beschrijven. Een ketenprocesmodel representeert een [toepassingsscenario](#), zoals we die in het ROSA metamodel onderkennen als een van de representaties van het modelement [scenario](#). De keuze voor de uitwerking en de afbakening van een ketenprocesmodel is geen exacte wetenschap. De uitwerking is grotendeels vraaggestuurd, dus als er behoefte is om meer inzicht te krijgen. De afbakening is onder meer afhankelijk of er voor bepaalde samenhangende ketenprocessen ketenvoorzieningen of afsprakenstelsels zijn of worden ontwikkeld, waarbij het voor de stakeholders duidelijk moet worden hoe die voorzieningen en afspraken zich tot de in scope zijnde processen verhouden.

In de ketenprocesmodellen is een van de views de zogeheten in-context-view die zijn bedoeld om ketenprocessen te relateren met andere ketenprocessen die zowel binnen als buiten het ketenprocesmodel vallen (in-context-view). Die contexten (de grijze blokken in het in-context model) kunnen reeds uitgewerkte ketenprocesmodellen zijn, maar ook nog voorlopige afbakening. Die zijn niet lukraak gekozen en afgebakend, maar ze zijn voorlopig en op hoofdlijnen uitgewerkt. Qua naamgeving maar ook qua afbakening kunnen die nog wel eens gaan veranderen als we er nadere analyse en modellering op los laten.

Om in te haken op het laatste, er is in het Beheerteam ruimte gekomen voor het uitwerken van volgende ketenprocesmodellen. Aan het QA-team is derhalve gevraagd of er vanuit hun perspectief hiervoor wensen zijn. Hier is het volgende uitgekomen:

- Het toepassingsscenario "Afhandelen verzuim" is qua ketenprocessen en uitwisselingen heel verschillend per werkingsgebied (po, vo, bve, ho). Waar in het ho er nauwelijks sprake is van een vorm van ketensamenwerking is in het funderend onderwijs de leerplicht een belangrijk aanjager voor het uitwisselen van gegevens en samenwerking. Voor het mbo is dat maar ten dele relevant maar daar speelt de samenhang tussen verzuim en studiefinanciering een rol. Een overkoepelend ketenprocesmodel waarin alle werkingsgebiedspecifieke aspecten een plek hebben is als referentie derhalve gewenst.

- Iets ingewikkelder is de uitwerking van een toepassingsscenario wat gaat over het volgen van onderwijs bij verschillende onderwijsaanbieders, op verschillende locaties etc. Vanuit de flexibilisering van het onderwijs (een belangrijk thema in de doelarchitecturen MOSA, HOSA en ook in de FOSA die nu in de steigers staat) vormt dit een uitdaging vwb ketensamenwerkingen, gegevensuitwisselingen en toegang. Het ketenprocesmodel zal bovendien zich uitstrekken over ketenprocessen die tot verschillende [ketendomeinen](#) behoren (organisatie van het onderwijs, deelname aan het onderwijs etc.)

Gevraagd besluit:

- **Kan het Beheerteam ROSA met de uitwerking van de twee genoemde toepassingsscenario's tot ketenprocesmodellen gaan starten en dit als werkpakket in de werkvoorraad gaan opnemen? NB een eerste opzet zal dan in een volgend QA-team worden voorgelegd en in de daaropvolgende AR worden geagendeerd).**

Voortgang [architectuurkaders](#), [IV-domeinen](#) en [toepassingspatronen](#) met name het nieuwe concept van het [toepassingspatroon Federatieve toegang](#) (ROSA epic 024).

In samenwerking met de werkgroep Toegang is een conceptuitwerking van het toepassingspatroon Federatieve Toegang gepubliceerd (https://rosa.wikixl.nl/index.php/Federatieve_toegang). Deze beschrijving toont o.a. de positionering van dit patroon ten opzichte van de ROSA-doelen, het IV-domein "Inrichten IAM" en (de architectuurkaders voor) de ontwerpgebieden IAA, Governance, IBP en Interoperabiliteit. Er wordt ook gewerkt aan de uitwerking van het toepassingspatroon SSI (nog niet gepubliceerd), waardoor de samenhang met het basispatroon Inrichten IAM wordt bewerkstelligd.

De structuur is voorlopig akkoord bevonden door het QA-team met het advies om de meer generieke onderdelen van de uitwerking uiteindelijk te laten landen in resp. het IV-domein Inrichten IAM en in het Ontwerpgebied IAA. De inhoud moet nog verder worden uitgewerkt door de werkgroep Toegang.

Gevraagd:

- **Advies overnemen van het QA-team**
- **Aanvullende feedback geven op de uitwerking van de structuur van het toepassingspatroon (dus nog niet op de inhoud), zodat deze structuur ook ingericht kan worden voor andere toepassingspatronen.**

Werkvoorraadoverzicht

Het werkvoorraadoverzicht staat op <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Werkvoorraadoverzicht>. Deze is bijgewerkt tot 4 oktober 2023.

De volgende uitwerkingen lopen:

- Volgende iteraties in de **Architectuurkaders** (ROSA-Epic 001) met name voor het [ontwerpgebied IAA](#). NB voor de werkvoorraad wordt voor het volgende overleg een nieuwe indeling geagendeerd voor de uitwerking van de Architectuurkaders die beter recht doet aan het de wijze waarop dit nu is opgepakt.
- Eerste invulling van [ontwerpgebied IBP](#).
- De werkgroep Edukoppeling is bezig om de architectuur te vernieuwen en gaat dit conform de structuur van de ROSA architectuurkaders doen voor de uitwerking van het **ontwerpgebied Interoperabiliteit** (onderdeel Technische interoperabiliteit) en de het IV-domein Inrichten gegevensinteractie met daarbij aanpalende Toepassingspatronen.
- Verdere invulling van de Toepassingspatronen [Federatieve Toegang](#) (ROSA-Epic 024) en SSI (ROSA-Epic 027) en het IV-domein [Inrichten IAM](#) (ROSA-Epic 016).

- [Ketenprocesmodel Toetsen en examineren](#) (ROSA-Epic 010). Is behandeld in QA-team van 26 september 2023. Aanpassingen zijn gewenst in de modellen zelf (bepaalde relaties en objecten aanpassen) en het documenteren moet een slag verder gebracht worden (toelichting bij de modellen in een lopend verhaald ipv uitgebreide beschrijvingen bij de ketenprocesstappen). In een volgend QA-team inhoudelijk beoordelen en daarna met positief advies in de AR laten vaststellen.
- Begrippenset BPV en Curriculum mbo (ROSA-Epic 007). Werk wordt gedaan door SBB in afstemming met Redactieteam ROSA Begrippenkader. SBB is hier nog niet aan toe gekomen om het af te ronden.
- [Gegevenssoorten \(informatieobjecten\)](#) completeren en afstemmen op ROSA Begrippenkader (ROSA-Epic 019). Dit is voor alle informatieobjecten uit de drie ketenprocesmodellen gedaan. De lijst van gegevenssoorten (informatieobjecten) moet nog geschoond worden, alle (nog) niet in de ROSA wiki gebruikte informatieobjecten moeten niet meer in de lijst worden getoond en alle objecten moeten zijn voorzien van een adequate beschrijving en attributen.
- Overzicht en inzicht nationale en internationale architectuurontwikkelingen (ROSA-Epic 033). Op basis van eerdere presentatie in Architectuurraad wordt aangesloten bij een lopend initiatief. Bepalen of en hoe de informatie in de ROSA moet worden opgenomen zal samen met het project voorbereid worden.

Gevraagde reactie:

- **Zijn er aanpassingen in planning en/of prioritering nodig?**